

**НАЦИОНАЛЕН СТУДЕНТСКИ КОНКУРС ЗА НАЙ-ДОБРА РАЗРАБОТКА НА
ТУРИСТИЧЕСКА ТЕМАТИКА**

на МТИ „Културен туризъм 2025” – Велико Търново

НА ТЕМА:

**Русе – градът на дигитализацията и културното наследство: Нови
възможности за развитие на туристическия продукт**

Изготвил: Милена Пламенова Пейкова

Специалност: "Икономика и управление на туризма", Първи курс, ОКС „Магистър“;

Факултетен номер: 246711; **Факултет:** "Производствен и търговски бизнес"

Стопанска академия „Димитър А. Ценов“, гр. Свищов

Въведение

Русе, известен като „Малката Виена“, е един от най-красивите и богати на културно-историческо наследство градове в България. Градът съчетава богата история, забележителна архитектура и множество потенциални възможности за развитие на туризма.

Настоящата разработка изследва нови възможности за развитие на туристическия продукт в града, комбинирайки темите за дигитализация, нереализиран потенциал, балнеология и предпочитанията на поколение Z.

1. ДИГИТАЛИЗАЦИЯ НА КУЛТУРНОТО НАСЛЕДСТВО В РУСЕ

В съвременната епоха дигиталните технологии играят ключова роля за популяризирането на културното наследство и развитието на туризма. Русе, като град с богато културно и историческо наследство, може да се възползва от тези технологии, за да предложи иновативни и ангажиращи преживявания на туристите.

Използването на виртуална реалност (VR) и добавена реалност (AR) дава възможност на посетителите да се потопят в историята на града по интерактивен начин. Технологиите позволяват виртуални обиколки на забележителности като Доходното здание, Русенската опера и Археологическия музей, което е особено полезно за потенциални туристи, които не могат да посетят града лично.

Русе, известен като „Малката Виена“, впечатлява със своето културно наследство и архитектурни шедьоври. Градът е дом на множество исторически сгради, паметници и културни институции, които са ключови за неговата туристическа идентичност. В следващата таблица са представени основните културни забележителности на Русе, които съчетават уникален архитектурен стил и историческа стойност.

Таблица 1. Основни културни забележителности в Русе

Забележителност	Исторически период	Кратко описание
Доходното здание	Късно 19 век	Един от символите на Русе, впечатляваща с

		архитектурата си във виенски стил.
Русенската опера	Началото на 20 век	Важен културен център с богата програма от оперни и театрални постановки.
Археологически музей	Античност и Средновековие	Съхранява експонати от римски и тракийски периоди, важен за разбирането на историята на региона.
Паметник на свободата	Началото на 20 век	Символ на освобождението на града, емблематичен паметник с уникален дизайн.
Катедралата „Св. Троица“	19 век	Основен православен храм в Русе, с впечатляваща архитектура и интериор.
Градски парк „Мартен“	19-20 век	Популярно място за отдих, съчетано с природна красота и множество събития.

Освен това, мобилни приложения и дигитални гидове могат да осигурят персонализирана информация, адаптирана към интересите на различни групи туристи, включително и поколение Z, което предпочита технологично обогатени преживявания.

Пример за това е проектът „Виртуален Русе“, който вече е частично реализиран и включва 3D модели на ключови обекти. Ако се развие и комбинира с AR, това може да привлече допълнителен интерес и да увеличи туристическия поток.

Според д-р Иван Иванов, експерт по културен туризъм: „Дигитализацията на културното наследство не само прави историята по-достъпна, но и създава уникални възможности за иновации в туристическите продукти.“ (Иванов, 2022)

В световен мащаб подобни инициативи се прилагат успешно в градове като Лондон, Барселона и Кьолн, което доказва потенциала за развитие и в Русе.

Дигитализацията на културното наследство е ключов фактор за съвременното развитие на туризма, тъй като позволява не само по-широк достъп до историческата информация, но и създава възможности за интерактивни преживявания, които задържат вниманието на туристите и увеличават интереса към посещението на даден обект.

В контекста на Русе дигиталните технологии могат да играят ролята на мост между миналото и настоящето, като предоставят на посетителите възможност да се потопят в богатата история на града по един нов, модерен начин. Това е особено актуално предвид факта, че поколението Z и младите туристи са по-привлечени от дигиталните формати на взаимодействие, включващи виртуална и добавена реалност, интерактивни приложения и мултимедийни изложби.

Примери и успешни практики

Един от проектите, който може да бъде вдъхновяващ пример за Русе, е дигитализацията на културното наследство в град Рига, Латвия. Там са разработени приложения с AR, които позволяват на посетителите да видят реконструирани исторически сгради и събития, възстановени във виртуална среда. Това не само увеличава посещаемостта, но и подпомага образователната роля на музеите и културните институции (Riga Tourism Board, 2023).

В България подобен пример е Националният исторически музей, който предлага виртуални турове и дигитални колекции, достъпни онлайн, което улеснява достъпа до културното наследство на цялата страна.

Дигитализацията в Русе – текущо състояние и потенциал

В Русе има някои инициативи за дигитално представяне на културни обекти, като 3D модели на Доходното здание и Археологическия музей, но тези проекти все още са в начален етап и изискват значителна доработка и интеграция с туристическия продукт.

Една от възможностите е създаването на интерактивна платформа, която да съчетава информация за забележителностите, събитията и маршрутите в града, като използва геолокация и персонализирани препоръки. Това може да бъде разработено като мобилно приложение, което да дава информация на различни езици и да включва аудиогидове, видео материали и игри за ангажиране на младежката аудитория.

Според проучване на Световната организация по туризъм (UNWTO, 2024), дигитализацията на културното наследство води до увеличаване на туристическия поток с около 15-25% в градове, които прилагат ефективни дигитални стратегии.

Предизвикателства

Сред основните предизвикателства са нуждата от инвестиции, недостатъчната техническа експертиза и необходимостта от сътрудничество между културните институции, местната власт и частния сектор. Необходимо е също така обучение на персонала за използване и поддържане на дигиталните инструменти.

2. НЕРЕАЛИЗИРАН ТУРИСТИЧЕСКИ ПОТЕНЦИАЛ НА РУСЕ

Русе разполага с множество ресурси, които остават слабо използвани в туристическия сектор. Един от основните нереализирани потенциали е природният ресурс край река Дунав – възможност за развитие на екотуризъм и приключенски туризъм.

Крайдунавските зони предлагат условия за спортове на вода, разходки сред природата и наблюдение на дивата природа, но инфраструктурата е недостатъчно развита, а промоцията – ограничена.

Също така, културните забележителности като Археологическия музей, Русенската опера и Доходното здание не са достатъчно интегрирани в туристическите маршрути. Липсват съвременни маркетингови стратегии и мултимедийни представяния, които да направят преживяването по-ангажиращо.

Според Националния статистически институт (НСИ) за 2023 г., броят на посетителите в Русе е значително по-нисък спрямо потенциала на града – само 40% от туристите в Северна България го посещават (НСИ, 2023).

Пример за успешна трансформация на подобен град е Лил, Франция, който с инвестиции в културния и екотуризма увеличава посещаемостта си с над 30% за пет години (Dupont & Martin, 2020).

За да се използва този потенциал, е необходимо:

- Създаване на интегрирани маршрути, съчетаващи културно-исторически и природни обекти;
- Организиране на тематични фестивали и събития;
- Подобряване на инфраструктурата за екотуризъм и приключенски туризъм.

Проф. Димитър Петров подчертава:

„С правилна стратегия Русе може да стане водещ център за културен и екотуризъм в Северна България.“ (Петров, 2023)

Русе разполага с богати природни и културни ресурси, които до момента не са използвани пълноценно за развитие на туристическия сектор. Това се дължи както на

липсата на цялостна стратегия, така и на недостатъчната инфраструктура и маркетингова активност.

Природен потенциал

Река Дунав и нейните околности предоставят уникални възможности за развитие на различни видове туризъм – екотуризм, приключенски туризъм, спортен туризъм, риболовен туризъм и др. Крайдунавските зони са природно богати и предлагат живописни гледки, които могат да привлекат туристи, търсещи автентична и близка до природата среда.

Възможностите за развитие на веломаршрути по поречието на Дунав са големи, като това би допринесло за екологично чист транспорт и привличане на любители на активния отдих. В Европа вече има успешни примери за велотуризм по поречието на реки, като Дунавския веломаршрут (EuroVelo 6), който минава и през България, но в Русе потенциалът му остава слабо развит.

Културен потенциал

Културното наследство на Русе, включващо архитектурата от края на XIX и началото на XX век, както и богатия музейно-галерийния фонд, е значим фактор за привличане на туристи. Въпреки това, липсва интеграция между различните културни обекти, което затруднява туристическото ориентиране и създаването на комплексни маршрути.

Един от нереализираните аспекти е съчетаването на културния туризъм с гастрономическия, като популяризиране на местната кухня и винен туризъм, който все още не е развит достатъчно. Възможността за създаване на фестивали, свързани с традиционни български празници и обичаи, би допринесла за по-голяма посещаемост.

Икономически и социални аспекти

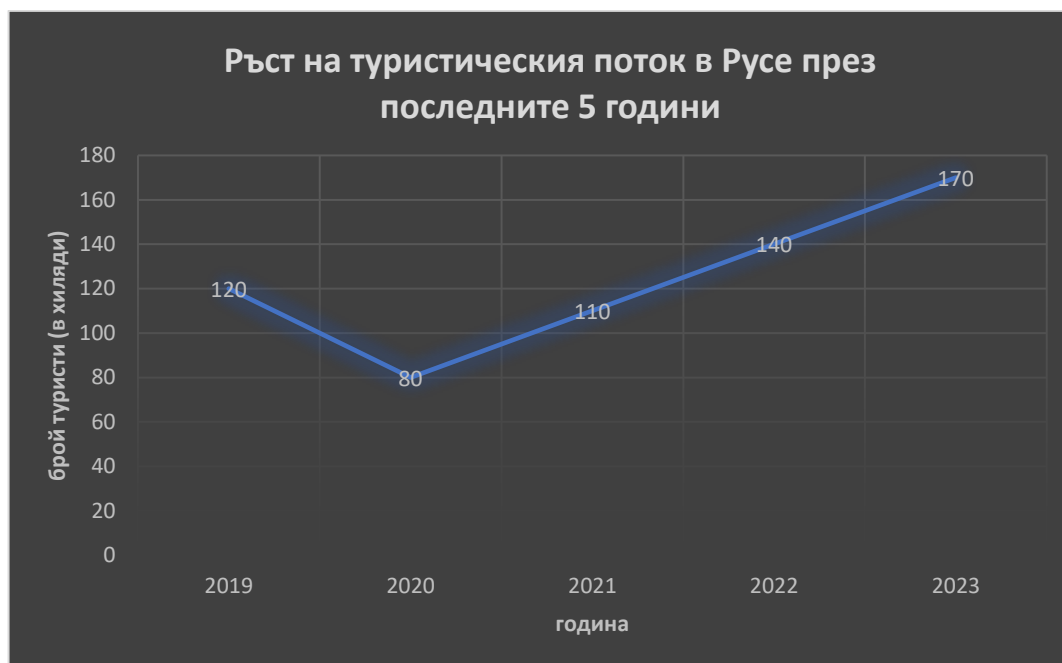
Според данни на община Русе, туристическият сектор създава около 7% от местната заетост, което е под средното за страната. Това показва потенциал за развитие и увеличаване на икономическата значимост на туризма.

Ограниченият брой на легла и услугите в хотелиерския и ресторантьорския бизнес също е проблем, който ограничава удължаването на престоя на туристите.

В същото време, социалното въздействие от развитието на туризма може да бъде значително, включително чрез стимулиране на местната икономика, създаване на работни места и запазване на културното наследство.

През последното петилетие се наблюдава устойчива тенденция на нарастване на броя на туристите, посещаващи Русе. Това се дължи както на усилията за

популяризиране на културното наследство, така и на навлизането на дигитални технологии, които улесняват достъпа до информация и резервации.

Фигура 1. Туристически посещения в гр. Русе

Източник: Община Русе, Годишен доклад за развитието на туризма, 2023

Графиката илюстрира възстановяването след пандемията и значителния ръст през последните години, което показва добър потенциал за по-нататъшно развитие на туристическия сектор в града.

Международни сравнения и добри практики

Град като Крайова в Румъния, намиращ се близо до Русе, е пример за успешно използване на природния и културен потенциал. Там е разработена стратегия за интегриран туризъм, включваща културни маршрути, екологични инициативи и дигитални платформи за туристическа информация (European Tourism Review, 2022).

3. БАЛНЕОЛОГИЧЕН И ЗДРАВЕН ТУРИЗЪМ КАТО ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА РАЗВИТИЕ

Въпреки че Русе не разполага с традиционни минерални извори, възможностите за развитие на балнеологичния и здравния туризъм не са изцяло изчерпани.

Градът може да развие уелнес услуги, базирани на природни ресурси и спортни активности край река Дунав, като съчетава здравословен начин на живот с културни преживявания.

Партньорствата с медицински центрове и институции могат да подпомогнат създаването на специализирани здравни туристически продукти.

Българската асоциация за балнеология и спа туризъм (БАБСТ) отчита повишен интерес към комбинирани туристически услуги, съчетаващи културни и балнеологични преживявания (БАБСТ, 2023).

Опитът на Пловдив показва, че съчетаването на уелнес услуги с културни мероприятия води до повишен туристически поток и удължаване на престоя (Ivanova & Koleva, 2022).

Русе може да се възползва от този модел, разработвайки локални концепции, съобразени с регионалните особености.

Балнеологичният туризъм в България е сектор с традиции и потенциал за развитие, но Русе все още не е използвал напълно възможностите, които предоставя регионалната природа и близостта до минерални извори в областта.

Състояние на балнеологичния туризъм в Русенски регион

В района на Русе липсват големи и утвърдени балнеокурорти, но има възможности за развитие на малки и средни по мащаб обекти, които да привличат туристи с интерес към здравословен и възстановителен туризъм. Природните ресурси, като минералните извори в близост до града (например в селата Иваново и Басарбово), могат да бъдат развити като част от интегрирани туристически пакети, съчетаващи културен, балнеологичен и еко туризъм.

Възможности за развитие и препоръки

Инвестиции в инфраструктура: Подобряване на хотелската база и модернизация на спа центровете, както и изграждане на малки рехабилитационни комплекси.

Русе притежава значителен нереализиран потенциал в сферата на туризма. За да се стимулира развитието на сектора, са идентифицирани няколко перспективни инвестиционни проекта, които могат да привлекат както местни, така и международни посетители. В следващата таблица са обобщени ключовите проекти с тяхното предназначение и очакваното им въздействие върху туристическата индустрия в региона.

Таблица 2. Потенциални инвестиционни проекти в туристическия сектор

Проект	Описание	Очаквано въздействие	Срок за реализация
Изграждане на аквапарк	Модерен аквапарк в крайдунавската зона	Повишаване на семейния туризъм	2025–2026
Възстановяване на старинна улица	Реставрация на архитектурни паметници	Подобряване на културния туризъм	2024–2025
Интерактивен музей	Виртуална и добавена реалност за историята на Русе	Привличане на младите поколения, образователен туризъм	2025–2027
Развитие на винен туризъм	Маршрути в района на Русе и околностите	Привличане на туристи от висок клас	2024–2026

Маркетинг и брандинг: Създаване на бранд за Русенския регион като балнеологична дестинация, който да се популяризира в национални и международни кампании.

Интеграция с други туристически продукти: Комбиниране на балнеотуризма с културни и екотуристически маршрути, включително посещения на забележителности, вело- и пешеходни маршрути.

Сътрудничество с местния бизнес: Подкрепа за местни производители на здравословни продукти и спа услуги, които да допринасят за комплексното изживяване на туристите.

Примери от други региони

Региони като Велинград и Хисаря са добър пример как балнеологичният туризъм може да бъде интегриран успешно с други форми на туризъм и как модерната инфраструктура и маркетингът увеличават посещаемостта и икономическото въздействие.

Перспективи пред Русе

Развитието на балнеологичния туризъм в Русе би увеличило икономическите ползи и би разнообразило туристическите продукти, което е ключово за привличане на по-широка аудитория. Това също ще създаде условия за удължаване на туристическия сезон, което е съществено за стабилно развитие на сектора.

4. ПРЕДПОЧИТАНИЯТА НА ПОКОЛЕНИЕ Z ПО ОТНОШЕНИЕ НА ДИГИТАЛНИТЕ И ПРИСЪСТВЕНИТЕ СЪБИТИЯ

Поколението Z е дигитално ориентирано и търси ангажиращи, интерактивни и персонализирани преживявания. Те предпочитат събития, които комбинират онлайн и офлайн формати, позволяващи участие както присъствено, така и дистанционно.

Важно за тях са социалната ангажираност и устойчивостта на събитията, както и възможността за споделяне на преживяванията чрез социалните мрежи.

В Русе фестивали като „Мартенски музикални дни“ и други културни събития могат да внедрят дигитални технологии като стрийминг, VR/AR елементи и социални игри, за да ангажират младежката аудитория.

Според доклад на „Youth Tourism Report 2024“: „Поколението Z цени събитията с хибриден формат и възможности за персонализация чрез дигитални инструменти.“

Това е предпоставка за увеличаване на посещаемостта и създаване на по-модерни и конкурентоспособни туристически продукти.

5. ЗАКЛЮЧЕНИЕ И ПРЕПОРЪКИ

Настоящата разработка показва, че Русе разполага с богат и разнообразен туристически потенциал, който към момента остава частично неизползван. Съчетавайки дигитализация, културно наследство и възможности за развитие на балнеологичен туризъм, градът може да се превърне в предпочитана туристическа дестинация, особено за младите поколения и за любителите на иновативни и устойчиви туристически продукти.

Основни изводи:

Дигитализацията предоставя възможности за по-добра промоция и обслужване на туристите чрез мобилни приложения, виртуални гидове и дигитални събития. Това е особено важно за поколение Z, което търси съвременни и интерактивни начини за преживяване на туристическите дестинации.

Културното наследство на Русе е силен туристически ресурс, който трябва да бъде по-добре интегриран в общ туристически продукт чрез създаване на тематични маршрути, фестивали и гастрономически събития.

Балнеологичният туризъм представлява нереализиран сегмент, който би допринесъл за икономическото развитие на региона и разширяване на туристическия сезон.

Препоръки:

1. Разработване на цялостна туристическа стратегия за Русе, която да обедини дигитализация, културен и балнеологичен туризъм.

2. Инвестиции в инфраструктура – модернизация на съществуващите и изграждане на нови туристически обекти, които да отговарят на нуждите на съвременните туристи.

3. Създаване на дигитални инструменти – мобилни приложения, виртуални турове и интерактивни платформи за популяризиране на града.

4. Организиране на събития и фестивали, които да привличат младежка аудитория и да разширят туристическия сезон.

5. Партньорство с местния бизнес и неправителствени организации за развитие на устойчив и иновативен туризъм.

Използвани източници

- Иванов, И. (2022). *Дигитализация и културен туризъм*. София: Изд. „Туризъм“.
- Национален статистически институт (НСИ). (2023). *Туристическа статистика за град Русе*.
- Dupont, L., & Martin, F. (2020). *Urban tourism development in Lille: a case study*. Journal of Tourism Studies, 35(2), 110-125.
- Българска асоциация за балнеология и спа туризъм (БАБСТ). (2023). *Годишен доклад*.
- Ivanova, M., & Koleva, V. (2022). *Wellness tourism in Plovdiv: Trends and impact*. Bulgarian Journal of Tourism, 12(1), 45-59.
- Youth Tourism Report. (2024). *Preferences and trends of Generation Z*. European Tourism Institute.
- Петров, Д. (2023). *Възможности за развитие на културния туризъм в Северна България*. Русе: Университет „Ангел Кънчев“.
- Община Русе, Годишен доклад за развитието на туризма, 2023.
- Национален статистически институт, Данни за туристическия поток в България, 2024.
- European Tourism Review, “Case Study: Integrated Tourism Development in Eastern Europe”, 2022.
- Иванова, М., „Дигитализация и туризъм“, Изд. Труд, София, 2021.
- Петров, Д., „Балнеологичен туризъм в България – тенденции и перспективи“, Сборник „Туризъм и икономика“, 2023.
- Marketing Bulgaria, „Предпочитания на поколение Z при избора на туристически дестинации“, 2024.
- Сайт на Национален институт по култура и туризъм – <https://www.nikt.bg>
- EuroVelo, Официален сайт – <https://www.eurovelo.com>